

Atbildes uz Jūsu uzdotajiem jautājumiem

Šajā biežāk uzdoto jautājumu lapā (BUJ) ir sniegts pārskats par to, kādi valdības ieteikumi un atbalsts ir pieejams darba ņēmējiem koronavīrusa (COVID-19) uzliesmojuma laikā.

Lai saņemtu bezmaksas, Jūsu vajadzībām atbilstošus padomus par jebkuru no jautājumiem, kas apspriesti BUJ vai jebkurā citā nodarbinātības tiesību aspektā, lūdzu, zvaniet uz (028) 9024 4401 un lūdziet, lai jūs savieno ar darba tiesību konsultantu. Varat arī nosūtīt e-pastu uz employmentadvice@lawcentreni.org, atstājot savu kontaktinformāciju.

Ja nu es darbā sāku justies slimšs?

Ja jūs jūtaties slimšs, jums ir nesens, nepārtraukts klepus vai augsta temperatūra, jums jādodas mājās. Jums tur jāpaliek un "jāizolējas" septiņas dienas pēc simptomu parādīšanās. Ja jūs dzīvojat kopā ar citiem (ģimeni vai kop-īrniekiem), tad četrpadsmit dienas no šī datuma arī viņiem jāuzturas mājās. Lai saņemtu padomus vai norādījumus par veselības aprūpi, lūdzu, izmantojiet [tiešsaistes koronavīrusa pakalpojumus NHS 111](#).

Vai darba devējam ir man jāmaksā slimības vai pašizolācijas laikā?

Ja jūs nevarat strādāt koronavīrusa (COVID-19) dēļ – vai nu tādēļ, ka esat slimšs, vai tādēļ, ka jums nepieciešama pašizolācija, kā arī jums nav iespējas strādāt no mājām – jums jāpārbauda pieejamais finansiālais atbalsts. Ja jūsu darba devējam ir izstrādāta koronavīrusa (COVID-19) politika, iespējams tajā spēsiet atrast informāciju par atbalstu, ko ir gatavs sniegt darba devējs. Varat arī pārbaudīt savas tiesības saņemt apmaksātu slimības lapu saskaņā ar darba līgumu, proti, slimības pabalstu, kas pārsniedz likumā noteikto minimumu, un kas ir noteikts atsevišķā klauzulā jūsu darba līgumā.

Pat ja jūsu darba devējs nav apņēmis nodrošināt līgumā noteikto slimības pabalstu, jūs varat pretendēt uz likumā noteikto slimības pabalstu (SSP) ar nosacījumu, ka jūs atbilstat prasībām. Tās ir:

- Jums ir jābūt noslēgtam darba līgumam ar darba devēju, un
- Jums jāpelna vidēji vismaz £118 nedēļā.

Ja Jums ir koronavīrusa simptomi, vai arī noteikta pašizolācija, jo jūsu māsaimniecībā kādam ir simptomi, jums par to pēc iespējas ātrāk jāinformē savs darba devējs. Likumdošana šobrīd ļauj apmaksāt SSP no pirmās, nevis no ceturtais dienas.

Ja jums ir tiesības uz SSP, jūsu darba devējam būs jums jāizmaksā GBP 95,85 nedēļā slimības vai pašizolēšanās laikā. SSP var izmaksāt līdz 28 nedēļām.

Saskaņā ar darba līgumu man ir tiesības uz papildus slimības pabalstu. Vai manam darba devējam tas ir jāapmaksā, ja esmu pašizolējies?

Ja jūs pašizolējieties, jo kādam jūsu mājsaimniecībā ir koronavīrusa simptomi, jūsu darba devējam ir juridisks pienākums izmaksāt jums tikai SSP. Darba devējs šajā periodā var izvēlēties izmaksāt arī jūsu līgumā noteikto slimības pabalstu, tomēr tas nav viņa pienākums.

Ja jums rodas koronavīrusa simptomi, jums var būt tiesības uz SSP un jebkādu papildu slimības atlīdzību atbilstoši jūsu līgumam.

Ja jūs pašizolējieties veselības stāvokļa dēļ (shielding), un jums to ir noteikusi valdība, arī šajā gadījumā jums būs tiesības uz SSP.

Es strādāju tikai nepilnu slodzi. Vai tas ietekmē to, cik daudz man pienākas saskaņā ar likumā noteikto slimības pabalstu?

Nē. Ja jūs kvalificējaties SSP, jūsu darba devējam jums ir jāizmaksā GBP 95,85 nedēļā.

Ko darīt, ja man nav tiesību uz likumā noteikto slimības pabalstu?

Iespējams, ka jums nav tiesību uz SSP, ja neizpildāt peļņas prasības, vai arī kādu citu iemeslu dēļ. Šādā gadījumā jāapsver iespēja pieteikties universālajam kredītam (UK), kā arī nodarbinātības un atbalsta pabalstam (ESA). Lūdzu, ņemiet vērā, ka pabalsti ir ļoti sarežģīti. Mēs noteikti aicinām jūs lūgt padomu, pirms pieprasīt kādu no šiem pabalstiem, jo īpaši, ja jūs jau pieprasāt citus pabalstus. Varat saņemt bezmaksas speciālistu konsultācijas par pabalstiem, vēršoties pie ZI Tiesību centra pārstāvjiem pa tālruni **(028) 9024 4401** un runājot ar kādu no mūsu sociālās apdrošināšanas konsultantiem.

Universālais kredīts ir maksājums, kas palīdz segt ikdienas izmaksas. Tas tiek izmaksāts katru mēnesi, tomēr pēc pieteikuma iesniegšanas jums būs jāgaida piecas nedēļas, pirms sāksiet saņemt maksājumus. Jūs varat pieteikties dotācijai no Ziemeļīrijas UK neparedzēto izdevumu fonda, lai palīdzētu jums šajā periodā. Pastāv arī iespēja saņemt jūsu Ziemeļīrijas UK (Northern Ireland's UC) maksājuma avansu – tomēr, atšķirībā no neparedzēto izdevumu fonda, šis avanss ir jāatmaksā.

Tas, cik daudz Jūs saņemsiet UK ietvaros, būs atkarīgs no jūsu un partnera apstākļiem, ja attiecināms. Jūs varat saņemt lielāku summu, ja atbilstat citiem kritērijiem, piemēram, ja jums ir bērni vai arī invaliditāte. Jums nebūs tiesību uz UK, ja jūsu vai jūsu partnera ietaupījumi pārsniedz 16 000 sterliņu mārciņu.

“Jaunā veida” nodarbinātības un atbalsta pabalsts (New Style ESA) ir pabalsts, kas sniedz palīdzību ikdienas izmaksām darbnespējas gadījumā. To var saņemt:

- Vecumā zem valsts pensijas vecuma – [varat pārbaudīt šeit, vai tas attiecas uz jums](#).
- Ja pēdējos divos līdz trijos gados esat veicis pietiekami daudz valsts apdrošināšanas iemaksu (NIC).

Kamēr jūsu pieteikums tiek izvērtēts, jūs saņemsiet ESA “novērtējuma likmi”. Tas sasniegs līdz GBP 73,10 nedēļā, ja esat vecāks par 25 gadiem, vai līdz GBP 57,90 nedēļā, ja esat jaunāks par 25 gadiem. Pēc tam, visticamāk, saņemsiet līdz GBP 111,65 nedēļā.

Jūs varat [pieteikties UK saņemšanai šeit](#). Lai pieteiktos ESA, jums jāsazinās ar Ziemeļīrijas nodarbinātības un atbalsta pabalstu centru pa tālruni 0800 085 6318. Sīkāka informācija par ESA pieteikšanas prasībām ir [pieejama šeit](#).

Esmu saņēmis vēstuli, kurā man ieteikta pašizolācija veselības stāvokļa dēļ (shield). Vai darba devējam man ir jāmaksā?

Nē, ja tā notiek, darba devējam nav pienākuma maksāt. Varat pieprasīt vai nu bezalgas atvaļinājumu, vai arī lūgt, lai jūs izvēlētos piespiedu bezalgas

atvaļinājumam (furlough). Plašāku informāciju par valdības piespiedu bezalgas atvaļinājuma atbalsta (furlough) shēmu [skatīt tālāk](#). Šobrīd valdība ir sniegusi norādes, ka tie, kas atrodas pašizolācijā veselības stāvokļa dēļ (shield), arī var pretendēt uz SSP.

Es dzīvoju kopā ar kādu, kurš ir pašizolējies veselības stāvokļa dēļ, tomēr mans darba devējs vēlas, lai es dodos uz darbu. Kas man būtu jādara?

Diemžēl nav īpašas vadlīnijas tiem, kas dzīvo kopā ar kādu, kurš pašizolējas veselības stāvokļa dēļ (shield). Šādā situācijā mēs ieteiktu runāt ar savu darba devēju un mēģināt nonākt pie risinājuma, kas ir pieņemams abām pusēm. Piemēram, jūs varētu lūgt bezalgas atvaļinājumu vienkārša bezalgas atvaļinājuma formā, vai arī kā apgādājamā atvaļinājumu. Jūs varat arī lūgt pārdomāt piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) iespēju. Plašāku informāciju par valdības atbalsta shēmu [skatīt tālāk](#).

Mans darba devējs netic, ka man nepieciešama pašizolācija. Kā to var pierādīt?

Ja jums jāsniedz pierādījumi savam darba devējam, varat saņemt paziņojumu par izolāciju no [NHS 111 tiešsaistes koronavīrusa pakalpojuma](#).

Es uzskatu, ka esmu īpaši neaizsargāts pret vīrusu. Kas manam darba devējam būtu jādara?

Valdība ir izdevusi norādījumus, kas stingri iesaka cilvēkiem, kuri ir pakļauti lielākam koronavīrusa (COVID-19) inficēšanās riskam, veikt stingrus sociālās distancēšanās pasākumus. Tas sevī ietver, bet ne tikai:

- personas ar hroniskām slimībām, piemēram, astma, diabēts vai sirds slimības, novājināta vai nomākta imūnsistēma;
- personas, kuras ir stāvoklī;
- 70 gadus vecas vai vecākas personas;

- personas, kuras rūpējas par kādu, kam ir veselības stāvoklis, kas var paaugstināt risku.

Darba devējiem jābūt īpaši uzmanīgiem un jāveic papildu pasākumi attiecībā uz visiem darbiniekiem, kas ir īpaši neaizsargāti pret vīrusu. Ja darbu iespējams veikt no mājām, tad tas būtu jāatļauj. Vislabāk būtu rakstīt savam darba devējam vai runāt ar to par šo jautājumu. Kā alternatīva, darba devējam jāveic pasākumi, lai darba vietu padarītu pēc iespējas drošāku. Tā var būt papildu stāvvietu izveidošana, lai darbiniekiem nebūtu jāizmanto sabiedriskais transports, vai elastīga darba laika ieviešana, lai darbiniekiem nebūtu jābrauc uz darbu laikā, kad transports ir pārpildīts.

Ja tomēr nevēlaties doties uz darbu, jūs, iespējams, varat vienoties ar savu darba devēju par brīvdienu vai bezalgas atvaļinājuma iespēju. Jūsu darba devējam nav pienākums tam piekrist, un, ja jūs neapmeklēsiet darbu bez jūsu darba devēja piekrišanas, tas var novest pie disciplinārlietas ierosināšanas pret jums.

Biznesa apgrozījums ir bijis slikts, un mani uztrauc tas, ka mans darbs var būt apdraudēts. Ko es varu darīt?

Apvienotās Karalistes valdība un Ziemeļīrijas izpildvara ir paziņojusi par pasākumiem uzņēmumu atbalstam, tostarp par likmju un nodokļu atvieglojumiem, aizdevumu shēmu un dotāciju shēmu algu izmaksu finansēšanai. Pārlicinieties, vai jūsu darba devējs ir informēts par pieejamo atbalstu. Informācija par atbalsta klāstu, kas pieejams Ziemeļīrijas uzņēmumiem, [atrodama šeit](#).

Mans darba devējs man ir teicis, ka pandēmijas laikā viņi plāno man piemērot piespiedu bezalgas atvaļinājumu (furlough). Ko tas nozīmē?

Piespiedu darba atvaļinājuma (furlough) darba ņēmēji ir tādi darba ņēmēji, kuru nodarbinātība uz noteiktu laiku ir pārtraukta. Tas nav tas pats, kas atlaist vai likvidēt darbavietu – jūs paliekat sava darba devēja algas sarakstā un saglabājat darba pabalstus; perioda beigās jūs atsāksiet algoto darbu.

Kamēr jūs esat piespiedu bezalgas atvaļinājumā (furloughed), jūsu darba devējs varēs jums maksāt līdz pat 80% no jūsu parastās algas (līdz GBP 2500 mēnesī), izmantojot Apvienotās Karalistes valdības dotāciju. Ja darba devējs vēlas, viņš var to “palielināt” līdz parastajam algas līmenim, bet tas nav viņa pienākums.

Šis finansējums nāk no Apvienotās Karalistes valdības [koronavīrusa darba vietu saglabāšanas shēmas](#). No 2020. gada 1. marta shēma tiks īstenota vismaz četrus mēnešus, bet vajadzības gadījumā tā tiks pagarināta.

Lai saņemtu dotāciju, darba devējam rakstiski (ar vēstuli vai e-pastu) jums jāapstiprina, ka jūs esat piespiedu bezalgas atvaļinājumā (furloughed). Jūsu darba devējs nevar jums piešķirt piespiedu bezalgas atvaļinājumu (furlough) bez jūsu piekrišanas, bet jums ir jāsniedz rakstiska atbilde. Jūsu darba devēja rakstiskajā paziņojumā ir jāiekļauj vienošanās par to, ka piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) laikā jūs nedrīkstat strādāt sava darba devēja labā. Šis paziņojums jāglabā piecus gadus. Vēlams (labā prakse), lai darba devējs un darba ņēmējs parakstītu rakstisku vienošanos.

Man bija piespiedu bezalgas atvaļinājums (furlough). Vai šajā periodā es vēl varu veikt kādu darbu sava darba devēja labā?

Nē. Darbs jūsu darba devēja labā piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) laikā var apdraudēt jūsu tiesības uz shēmu. Tomēr piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) laikā jūs varat iegūt jaunu darbu, ja jūsu līgums to atļauj.

Jūs varat piedalīties brīvprātīgajā darbā tik ilgi, kamēr tas nesniedz pakalpojumus vai nerada ienākumus jūsu darba devējam. Jūsu darba devējs var palīdzēt jums atrast jaunas darba vai brīvprātīgā darba iespējas piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) laikā, ja to ļauj pašreizējie sabiedrības veselības norādījumi.

Jūs varat piedalīties apmācībās, kamēr tās nesniedz pakalpojumus vai nerada ienākumus jūsu darba devējam. Ja darba devējs lūdz jūs piedalīties apmācībās, viņam jums šajā laikā ir jāizmaksā vismaz atbilstošā minimālā alga. Vairumā

gadījumu to segs jūsu piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) maksājumi, bet, ja tas nenotiek, darba devējam ir jāmaksā papildu alga, kas jums pienākas.

Es esmu piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furloughed). Vai darba devējs var atsaukt mani darbā, ja tāds ir pieejams? Vai tad, kad darbs būs paveikts, mani varēs pārcelt atpakaļ uz piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) shēmu?

Jā, ja vien ir izpildīti konkrēti nosacījumi.

Lai varētu pretendēt uz shēmu, darbiniekiem vismaz trīs nedēļas ir jāatrodas piespiedu bezalgas atvaļinājumā (furlough). Tātad, ja jūsu darba devējs konstatēs, ka darbs ir pieejams pēc tam, kad trīs nedēļas esat bijis piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) shēmā, viņi var jūs atsaukt no shēmas un atgriezt darbā. Ja viņi jūs atsauktu pirms vēl esat piespiedu bezalgas atvaļinājumā (furlough) trīs nedēļas, jūs vairs nevarētu pretendēt uz maksājumu saskaņā ar šo shēmu.

Nav arī nekā tāda, kas neļautu darba devējam atsaukt darbinieku no piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) un atkārtoti to nosūtīt darbā, ja vien tiek ievērots termiņš. Tas būtu attiecināms, piemēram, ja divi darbinieku parasti veic vienu un to pašu darbu, bet jūsu darba devējam slimības uzliesmojuma laikā tā veikšanai ir vajadzīgs tikai viens cilvēks. Šāda scenārija gadījumā jūs un jūsu kolēģis varētu nomainīties ik pa trim nedēļām.

Es nopelnu daļu no savas algas komisijas maksās. Vai šī shēma attiecas uz mani?

Ja jūsu līgumā ir garantēts noteikts komisijas maksājumu līmenis, jūsu darba devējs var pieprasīt, lai to sedz šī shēma. Tomēr lielākā daļa citu komisijas maksu vai prēmiju maksājumi par labu darbu netiek segti. Tādējādi, piemēram, ja esat pārdevējs, kas saņem procentu no pārdotā, tas netiks segts no shēmas. Tāpat, ja saņemat kādas summas kā "tējas naudu", šī shēma tās neseģ, ja vien jūsu darba līgumā nebūs norādīta konkrēta summa.

Man ir divas pusslodzes darba vietas. Vai es varu saņemt piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) shēmas pabalstu?

Jā, tik ilgi, kamēr jums maksā, izmantojot PAYE. Katram darba devējam, pie kura jūs strādājat, būs atsevišķi jānorāda jūs kā piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) darbinieku un jāpiesakās, lai jūs pievienotu shēmai. Turklāt jūs varat būt piespiedu bezalgas atvaļinājumā (furlough) vienā darba vietā, bet otrā turpināt strādāt.

Es esmu piespiedu bezalgas atvaļinājumā (furloughed). Vai var uzsākt citu darbu citur?

Ja jūsu darba līgums ar organizāciju, kas nosūtījusi jūs piespiedu bezalgas atvaļinājumā (furlough), jums to atļaut, varat sākt citu darbu citur.

Es esmu piespiedu bezalgas atvaļinājumā (furloughed). Vai tas ietekmē tiesības uz pabalstiem?

Atkarībā no apstākļiem tas tā varētu būt.

Lai saņemtu bezmaksas objektīvu padomu par visiem labklājības sistēmas aspektiem, lūdzu, zvaniet uz mūsu konsultatīvo līniju 028 9024 4401 un lūdziet iespēju konsultēties ar sociālās palīdzības konsultantu.

Esmu piespiedu bezalgas atvaļinājumā (furloughed), bet man nepietiek ar 80% no parastās algas, lai izdzīvotu. Vai es varu pretendēt uz pabalstiem?

Jā, atkarībā no apstākļiem jūs varat pretendēt uz pabalstiem. Pirms pabalstu pieprasīšanas noteikti ieteicams meklēt speciālistu palīdzību.

Ziemeļīrijas tiesību centrs piedāvā bezmaksas objektīvus padomus pabalstu pieprasījumu gadījumos – lai jums atzvanītu, lūdzam zvanīt uz 028 9024 4401 un lūgt iespēju konsultēties ar sociālās palīdzības konsultantu.

Es esmu aģentūras darbinieks vai arī man ir nulles stundu līgums. Vai man var piemērot piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) shēmu?

Jā. Ja līdz 2020. gada 19. martam vai pirms 2020. gada 19. marta esat atradies darba devēja algas sarakstā, kā arī darba devējs ir iesniedzis HMRC reāllaika informatīvo paziņojumu līdz šim datumam, shēma attiecas uz jebkura veida darba ņēmējiem, tostarp:

- pilnas slodzes darbiniekiem;
- nepilnas slodzes darbiniekiem;
- darbiniekiem ar aģentūru līgumiem;
- darbiniekiem ar elastīgiem vai nulles stundu līgumiem.

Mans darba devējs, reaģējot uz koronavīrusa uzliesmojumu, mani atlaida. Vai mans darba devējs var mani atjaunot darbā un tā vietā piemērot man piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) shēmu?

Jā, ievērojot dažus nosacījumus.

Ja laikā no 2020. gada 28. februāra līdz 2020. gada 19. martam esat atlaists no darba vai pārtraucis strādāt darba devēja labā, jūsu darba devējs var piekrist jūs atkārtoti nodarbināt un piemērot piespiedu bezalgas atvaļinājumu (furlough). Lai nodrošinātu atbilstību, darba devējam ir iepriekš jums jāmaksā, izmantojot PAYE, un jāiesniedz reāllaika informācija (Real Time Information — RTI) līdz 2020. gada 28. februārim.

Ja pēc 2020. gada 19. marta jūs esat atlaists no darba vai pārtraucis strādāt sava darba devēja labā, jūsu darba devējs var piekrist jūs atkārtoti nodarbināt un piemērot piespiedu bezalgas atvaļinājumu (furlough). Lai nodrošinātu atbilstību, darba devējam ir iepriekš jums jāmaksā, izmantojot PAYE, un jāiesniedz reāllaika informācija (Real Time Information — RTI) līdz 2020. gada 19. martam vai pirms tā.

Man bija noteikta termiņa līgumu, kas ir beidzies, un tagad esmu bez darba. Vai mans iepriekšējais darba devējs var piemērot man piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) shēmu?

Jā, ievērojot dažus nosacījumus.

Ja jūs esat noslēdzis līgumu uz noteiktu laiku, jūsu bijušais darba devējs var jūs atkārtoti nodarbināt, piemērot jums piespiedu bezalgas atvaļinājumu (furlough) un pieprasīt to jūsu labā, ja jūsu līgums ir beidzies:

- līdz 2020. gada 28. februārim, un reāllaika maksājumu iesniegšanas informācija tika paziņota HMRC līdz 2020. gada 28. februārim;
- līdz 2020. gada 19. martam, un reāllaika maksājumu iesniegšanas informācija tika paziņota HMRC 2020. gada 19. martā vai pirms tam.

Ja jūsu līgums uz noteiktu laiku vēl nav beidzies, darba devējs var to pagarināt vai atjaunot. Jūsu darba devējs var pieprasīt jums piespiedu bezalgas atvaļinājumu (furlough), ja reāllaika maksājumu iesniegšanas informācija tika paziņota HMRC 2020. gada 19. martā vai pirms tam.

Ja jūs uzsākat un pārtraucāt to pašu līgumu laikā no 2020. gada 28. februāra līdz 2020. gada 19. martam, jūs nevarat pretendēt uz šo shēmu. Tas neattiecas uz darbiniekiem uz noteikta termiņa līgumiem, kā arī tas pats attiecas uz darbiniekiem visos citos līgumos.

Kopš 19. marta esmu sācis jaunu darbu. Vai mans jaunais darba devējs var man piemērot piespiedu bezalgas atvaļinājuma (furlough) shēmu?

Nē, lai varētu pretendēt uz shēmu, jums ir jābūt sava jaunā darba devēja PAYE algu sarakstā līdz 2020. gada 19. martam, un jūsu darba devējam ir jāiesniedz reāllaika informatīvs paziņojums HMRC līdz šim datumam. Ja jūs nevarat izmantot bezalgas atvaļinājuma (furlough) shēmu savā jaunajā darbā, bet varat lūgt, lai vecais darba devējs jūs atjauno darbā un piemēro šo shēmu. Lūdzu, ņemiet vērā, ka tas notiks pēc jūsu darba devēja ieskatiem.

Atruna

Lai gan tiek darīts viss iespējamais, lai nodrošinātu, ka informācija tiesību centra publikācijās ir precīza, mēs nenesam atbildību par neprecizitātēm vai to sekām. Informāciju šajā dokumentā nevajadzētu traktēt kā pilnīgu un autoritatīvu likuma formulējumu.

Ziemeļīrijas tiesību centrs darbojas tikai Ziemeļīrijā. Informācija šajā dokumentā ir piemērojama tikai Ziemeļīrijas tiesību aktiem.

Lasot Ziemeļīrijas tiesību centra dokumentus, lūdzu, pievērsiet uzmanību to publicēšanas datumam, jo tiesību akti, iespējams, kopš to publicēšanas ir mainījušies.

© ZI Tiesību centrs 2020

